

Porušování průmyslového a autorského práva

Tomáš Jančák

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tomáš Jančák**
Osobní číslo: **A18115**
Studijní program: **B3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Porušování průmyslového a autorského práva**
Téma práce anglicky: **Industrial and Copyright Law Infringement**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujete rešerši literatury a pramenů, které se vztahují ke zpracovávanému tématu.
2. Vymezte fenomenologické a etiologické otázky včetně právního rámce, spojené s porušováním průmyslového a autorského práva.
3. Analyzujte způsoby neoprávněných zásahů do chráněných průmyslových práv, práv k ochranné známce, práva autorského, příp. padělání a napodobení díla výtvarného umění.
4. Výstupy z praktické části kvalifikační práce vyhodnoťte a zpracujte do grafů a tabulek.

Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 568 s. ISBN 80-7179-813-4.
2. MAŠTALKA, Jiří. *Osobní údaje, právo a my*. Vyd. 1. Praha : Beck, 2008. 212 s. ISBN 978-80-7400-033-1.
3. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004. 452 s. ISBN 80-7357-026-2.
4. PELTRÁM, Antonín a kol. *Evropská integrace a Česká republika*. Praha : Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2849-0.
5. PORADA, V. a kol. *Kriminalistika I*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství UP v Olomouci, 1995. 98 s. ISBN 80-7067-451-2
6. TOMÁŠEK, J.: *Úvod do kriminologie – Jak studovat zločin*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 80-247-2982-4.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Mgr. Stanislav Zelinka**
Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce: **15. ledna 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2021**

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D. v.r.
děkan

Ing. Jan Valouch, Ph.D. v.r.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 15. ledna 2021

Jméno, příjmení: Tomáš Jančák

Název bakalářské práce: Porušování průmyslového a autorského práva

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne

Tomáš Jančák v.r.

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je analyzovat porušování autorského a průmyslového práva v praxi. První a druhá kapitola je zaměřená na autorská a průmyslová práva, na jejich předměty a členění jednotlivých práv, které nám zabezpečují výstup pro praktickou část, jež analyzuje porušování těchto konkrétních práv. Porušování je analyzováno na dvou praktických příkladech, kde se v prvním případě jedná o porušování autorského práva u filmových nahrávek v kině a jejich následné zveřejnění na internetových uložkách a v druhém porušování průmyslového práva formou plagiátorství a padělání značky Apple. Obě analýzy představují také možnosti ochrany, aby nedocházelo k porušování těchto práv.

Klíčová slova: Autorské právo, duševní vlastnictví, autorské dílo, licence, průmyslové právo, padělky, plagiátorství

ABSTRACT

The aim of the bachelor thesis is to analyze the violation of copyright and industrial law in practice. The first and the second chapters focuses of copyright and industrial law, to their subjects and divisions, which provide us with an output for the practical part, which analyzes the violation of these specific rights. The infringement is analyzed on two practical examples, where the first case concerns the infringement of copyright in cinematographic films and their subsequent publication on Internet repositories, and the second infringes industrial law in the form of plagiarism and counterfeiting of the Apple brand. Both analyzes also represent options for protection against non-infringement of these rights.

Keywords: Copyright, intellectual property, copyright work, licenses, industrial law, counterfeiting, plagiarism

Poděkování

Chtěl bych poděkovat mému školiteli PhDr. Mgr. Stanislavu Zelinkovi za odbornou pomoc, cenné rady a usměrňování při psaní mé práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 AUTORSKÉ PRÁVO	10
1.1 AUTORSKÉ DÍLO	11
1.2 AUTORSKÁ SMLOUVA.....	14
2 PRŮMYSLOVÁ PRÁVA	17
2.1 PATENTOVÉ PRÁVA	17
2.2 PRÁVO DESIGNU	18
2.3 PRÁVO TOPOGRAFIÍ POLOVODIČOVÝCH VÝROBKŮ	18
2.4 PRÁVO NOVÝCH ODRŮD ROSTLIN	18
2.5 ZNÁMKOVÉ PRÁVO.....	19
2.6 PRÁVO OZNAČENÍ PŮVODU A ZEMĚPISNÝCH OZNAČENÍ VÝROBKŮ	19
2.7 PRÁVO OBCHODNÍCH JMEN.....	20
II PRAKTICKÁ ČÁST	21
3 PORUŠOVÁNÍ AUTORSKÉHO PRÁVA	22
3.1 SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	24
3.2 DISKUZE.....	27
4 PORUŠOVÁNÍ PRŮMYSLOVÉHO PRÁVA	28
4.1 SPOLEČNOST APPLE	30
4.2 EKONOMICKÉ UKAZATELE SPOLEČNOSTI.....	33
4.5 OSOBNÍ ZKUŠENOST AUTORA PRÁCE	41
4.6 DISKUZE.....	41
ZÁVĚR	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	45
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	51
SEZNAM OBRÁZKŮ	52
SEZNAM TABULEK	53

ÚVOD

Člověk má mnoho vlastností, které stojí za povšimnutí. Určitě se může vyzvednout, že je to tvor zvědavý, inovující a rozumný. Každý jedinec se snaží v něčem vyniknout a hledá způsoby, jak si ulehčí nebo zlepši život, jinými slovy chce mít výhodu oproti jiným. S postupným technologickým vývojem se víceméně většina lidských aktivit přesunula do kyberprostoru, tedy lehce řečeno na internet. Tenhle prostor je tvořen z mnoha jednoduchých textů nebo kódů, které mohou mít také formu zvukových, obrazových nebo zvukově obrazových záznamů, které podléhají ochraně autorského a průmyslového práva. Je také důležité říci, že jak se postupně vyvíjela společnost, technologie, člověk a jeho myšlenky, vynálezy, tak se také postupně vytvářeli podmínky na to, jak informace neregulovatelně a neomezeně šířit neomezenému počtu osob, které mají přístup na internet. Aby se tomu zamezilo, musí existovat podmínky, pravidla a právní ochrana toho, co definuje, co je naše, tedy v našem vlastnictví, protože mnoho informací může být právně chráněné.

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat porušování autorského a průmyslového práva v praxi. Prvním krokem k dosažení stanoveného cíle je definování teoretických východisek týkajících se zadání bakalářské práce, které poskytují dobrý základ pro praktickou část, kterou tvoří dvě případové studie zaměřené na porušování těchto práv v praxi.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol, kde první a druhá kapitola obsahuje teoretické poznatky o autorském a průmyslovém právu, o jejich předmětech a členění těchto práv.

Třetí a čtvrtá kapitola popisuje konkrétní příklady na porušování obou ze vzpomínaných práv. Konkrétně porušování autorského práva u filmových nahrávek v kině, jejich následné zveřejnění na internetových uložkách a porušování průmyslového práva formou plagiátorství a padělání značky Apple. Případové studie jsou vypracované na základě dostupných informací z internetu a oficiálních stránek značky Apple. Výběr jednotlivých případů vyplynul z důvodů, že se ve svém pracovním životě pohybuji v prostřední servisů, prodeje náhradních dílů a příslušenství značky Apple a také aktuálnosti obou témat. Jednotlivé případové studie slouží na dosažení stanoveného cíle a také obsahují možnosti ochrany, aby k porušování těchto práv nedocházelo.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 AUTORSKÉ PRÁVO

Hlavní výchozí disciplína pro autorské a také průmyslové právo je duševní vlastnictví, které tato práva zastřešuje. Je také důležité říci, že Občanský zákoník z roku 1963 účinný do 31. prosince 2013 existenci nehmotných věcí, které spadají pod tato práva, vůbec nepřipouštěl. V právním smyslu byly brány do úvahy jenom věci hmotné a častokrát to v praxi představovalo chaos. Proto se vytvořila pro kategorii nehmotných věcí kategorie práv označované i jako práva duševního vlastnictví (Bussinesinfo, 2020). Pod duševním vlastnictvím se chápou tedy všechny výtvořiny lidské činnosti, jež představují nehmotné statky uplatnitelné na trhu. Z čeho vyplývá, že se ne všechny nehmotné statky řadí k předmětům duševního vlastnictví. Řadí se tam jen ty statky, které mají duševní povahu, jsou poznatelné nebo vnímatelné lidskými smysly, časově a prostorově neomezené, způsobilé být předmětem právních vztahů a mají pojmové vymezení právním předpisem (Lazíková, 2012). Existuje mnoho definic duševního vlastnictví. Z mezinárodního hlediska ho definuje Světová organizace duševního vlastnictví – *Convention Establishing the World Intellectual Property Organization* z roku 1967, která řadí mezi předměty duševního vlastnictví:

- literární, umělecká a vědecká díla
 - umělecká vystoupení, zvukové a rozhlasové záznamy
 - vynálezy ze všech oblastí lidského snažení
 - vědecké objevy
 - průmyslové vzory
 - obchodní známky, obchodní jména a označení
 - ochranu proti nekalé soutěži a
- veškerá další práva spojená s duševní činností v oblasti průmyslové, vědecké, literární nebo umělecké (Suchý, 2020a).

Duševní vlastnictví Suchý (2010b) definuje v širším a užším smyslu slova. V širším smyslu slova ho chápe jako „*souhrn práv k vynálezům, průmyslovým vzorům, ochranným známkám, obchodním firmám a obchodním jménům, k vědeckým objevům, práva na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké, čímž jsou míněna práva k obchodnímu tajemství, know-how, zlepšovacím návrhům, odrůdám rostlin, topografiím polovodičů, označením původu a zeměpisným označením*“ (Suchý, 2010b), tedy k těm nehmotným statkům, které

v oblasti duševního vlastnictví spadají do průmyslového vlastnictví. V užším smyslu slova ho chápe jako soubor práv k autorským dílům, jako individuálním výsledkům tvůrčí činnosti, jako například výkon umělců, zvukový záznam, televizní vysílání a podobně (Suchý, 2020b).

Samotné autorské právo se vymezuje jako právo absolutní právní povahy, které náleží jenom individuálně určené osobě, kterou je zpravidla autor jako fyzická osoba. Jeho právní postavení se vyznačuje tím, že vylučuje kohokoliv jiného z působení na nemotné dílo ním ovládané. Tomu odpovídá povinnost individuálně neurčených cizích osob zdržet se jakéhokoliv neoprávněného zásahu do oprávnění autora. Osobnostní práva k dílu jsou plně vázána na osobu autora. Tato práva jsou z právního hlediska nepromlčitelné a nepřevoditelné, po smrti autora zanikají.

Osobnostní práva, které jmenuje autorský zákon jsou:

- právo rozhodnout o zveřejnění děl
- právo osvojovat si autorství, včetně práva či a jakým způsobem má být jeho jméno uvedené při zveřejnění a dalším použitím jeho díla
- právo na nedotknutelnost díla, což znamená, že má právo poskytnout souhlas jakékoliv změně a jinému zásahu do díla

Kromě osobnostních práv má autor také práva majetková, které pojednávají o tom, jakým způsobem bude jeho dílo užíváno. Mezi typické znaky majetkových práv patří nepřevoditelnost, autor se jich nemůže vzdát, nejsou postihnutelné výkonem rozhodnutí, s výjimkou pohledávek vzniklých z těchto majetkových práv a také, že jsou předmětem dědictví (Kříž, 1999).

1.1 Autorské dílo

Předmět autorského práva, tedy autorské dílo, definuje Autorský zákon jako „*dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam*“ (Autorský zákon, 2020). Ne každé dílo může být autorským dílem a také využívat ochranu autorského práva. Na to, aby mu byla přiznána taková ochrana, musí mít určité vlastnosti. Musí být výsledkem duševní tvořivé činnosti autora vnímatelnými smysly, bez ohledu na jeho podobu, obsah,

kvalitu, účel nebo formu jeho vyjádření a také míru jeho dokončení. Vyloučení z předmětu autorského práva je možné v případě, že předměty nemají pojmové znaky díla, a to například myšlenka, metoda, způsob a podobně. Existují také i výjimky z ochrany. Ty definuje autorské právo a řadí tam úřední dílo, jímž je právní předpis, rozhodnutí, opatření obecné povahy, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin, jakož i úřední návrh úředního díla a jiná přípravná úřední dokumentace, včetně úředního překladu takového díla. Sněmovní a senátní publikace, památné knihy obecné, státní symbol, symbol jednotky územní samosprávy a jiná díla, u nichž je veřejný zájem na vyloučení z ochrany. Také výtvořiny tradiční lidové kultury, není-li pravé jméno autora obecně známo a nejde-li o dílo anonymní nebo o dílo pseudonymní (Zákon č. 121/2000).

Jak je už vzpomenuto, Autorský zákon popisuje tři druhy děl, a to díla umělecká, literární a díla vědecká. Totiž mezinárodní smlouva standardně člení autorská díla na umělecká a literární díla, ale český právní předpis vymezuje literární díla jako samostatný způsob vyjádření tvůrčí činnosti, protože se prolínají jak s tvorbou uměleckou například beletrie, tak i s tvorbou vědeckou u odborných článků nebo výzkumných prací. Vědecká díla se vyznačují charakteristickým obsahem, který je naplněn vědeckým postupem a zahrnují zpracování výsledků vědecké analýzy, odbornou analýzu, argumentaci. Řadí se sem i přednášky prezentované na vědeckých konferencích (Čada, 2016). V následující části jsou uvedeny a charakterizovány příklady na všechny tři druhy děl, které autorský zákon popisuje.

- Díla literární – jedná se hlavně o díla slovesná a jejich nejvýznamnějším znakem je vyjádření hlavně v podobě slov, buď mluvených, nebo psaných. Nacházejí se například na internetu v podobě uložených textových dokumentů – doc, txt, XLS, nebo textového obsahu webových stránek, včetně sociálních sítí a aplikací *flash* – například SWF. Setkat se s nimi může i s jako namluvenými slovesnými audio soubory – FLAC, WAV, MP3 nebo v podobě e-knih – PDF, mobi, epub.
- Díla hudební – jsou umělecká díla vyjádřené prostřednictvím tvůrčí myšlenky zvukovým projevem za použití melodie, harmonie, barvy zvuku, rytmu a dynamiky. Nacházejí se hlavně na internetu, kde jsou zastoupeny hudebními soubory a jsou skrze streamovacích serverů k dispozici na přehrání či stažení formou podcastů, nebo hudebních pozadí webových stránek. Vyskytují se například ve formátu MP3, FLAC či WMA.

- Díla divadelní – jsou umělecká díla a řadí se sem díla dramatická, hudebně dramatická, choreografická a také pantomimická. Jedná se o díla slovesná, které ale jsou výkonnými umělci prováděna v jevištním provedení. Také se vyskytují na internetu v podobě audiovizuálního záznamu.
- Díla audiovizuální – jedná se o umělecká díla, které vznikají na základě děl a jiných audiovizuálních prvků. Jsou vyjádřené prostřednictvím filmového umění za spolupůsobení filmové a jiné techniky. Jednoduše řečeno, jedná se o řadu souvisejících obrazů, vyvolávají dojem pohybu a jsou doprovázeny i zvukem. Nejčastěji se nachází na internetu, kde je umožněné jejich nahrávání, přehrávání nebo vzpomínaný webcasting, tedy streaming. Také je možné jich stahovat, většinou nelegálně, na takzvaných peer to peer sítích. Co se týče přehrávání, tak to se stalo v posledních letech hodně oblíbeným fenoménem a mezi nejvýznamnější takové weby patří YouTube, Twitch, a tak dále. Jsou většinou ve formátu MP4, MKV či AVI.
- Díla fotografická a díla vyjádřená postupem podobným fotografii – jedná se o umělecká díla, která zachycují pomocí technických optických prostředků reálné skutečnosti. Setkat se s nimi je možné v podstatě kdekoliv, od internetu, přes sociální sítě, obsahu webových stránek až po osobní fotogalerii. Užívanými formáty jsou například JPEG, PNG, GIF, TIF.
- Díla kartografická – jsou to vědecká díla, která znázorňují prostorový vztah těles, jako zemského povrchu, kosmu, kosmických těles, objektů, jevů v grafické nebo digitální formě s textovými a jinými doplňky. Existují ve formě interaktivních map, které jsou součástí webových vyhledávačů (Telec, 2007).

Autorský zákon také zahrnuje práva výkonných umělců, výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, vysílatelů a také práva nakladatelů. Umělecký výkon je samostatné právo umělce ke svému výkonu, tedy činnost, kterou vytvořil člověk. Za předpokladu, že existuje autorské dílo, které vytvořil autor, a tato umělecká činnost je prováděna jinou osobou jako autorem, tedy umělcem jako umělecká činnost. Výkonní umělci mají také osobnostní a majetková práva jako rozhodnutí o zveřejnění, o uvedení jména umělce, vysílání i jiné sdělování výkonu veřejnosti a také rozšiřování, pronájem a půjčování rozmnoženin zaznamenaného výkonu. Tato práva jsou u výkonných umělců nepřevoditelná, což neplatí u výrobců záznamů. Za výrobce zvukového nebo zvukově obrazového záznamu je považován ten, kdo má práva k záznamu. Tedy ten, kdo záznam sám

zaznamenal, nebo také objednavatel záznamu. Obsahem práva pro výrobce záznamů je právo k rozmnožování a rozšiřování záznamu, právo k jeho pronájmu, půjčování a právo k jeho vysílání, případně k jinému sdělování veřejnosti. Práva rozhlasových a televizních vysílatelů náleží tomu, kdo na vlastní odpovědnost šíří vysílání. Vysíláním pak zákon rozumí výsledek šíření zvuků nebo obrazů a zvuků nebo jejich vyjádření rozhlasem nebo televizí pro příjem veřejnosti (Beneš, 2020). Nakladatel má právo na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny pro osobní potřebu jím vydaného díla (Zákon č. 121/2000).

Tato jednotlivá práva navazují na sebe a uživatel si pro legální užití předmětů ochrany musí obstarat současně všechna práva.

1.2 Autorská smlouva

Pouze autor, tedy výkonný umělec, výrobce záznamů nebo vysílatel má právo svoje dílo užít nebo poskytnout někomu souhlas k jeho užití pomocí autorské smlouvy neboli licence. Ta v podstatě vyjadřuje vůli autora ohledně předpokládaných způsobů užití díla. Česká legislativa, konkrétně Autorský zákon vymezuje dva základní typy autorských smluv. Jsou jimi smlouva o vytvoření díla a licenční smlouva. Smlouvu o vytvoření díla uzavírá autor s objednatelem. Autor se v ní zavazuje, že pro objednatele vytvoří dílo. V ustanoveních licenční smlouvy zpravidla nabyvatele díla omezují v tom, co smí s dílem podnikat – zejména že je nesmí kopírovat, modifikovat nebo dále šířit. Nemusí tomu, ale tak být vždy. Existují typy licencí, které naopak kopírování, modifikace a další šíření podporují. Pokud autor pro své dílo zvolí takovou licenci, snaží se tím obvykle dosáhnout co největšího rozšíření díla a zajistit, že dílo může být dále jinými autory rozvíjeno. Tahle smlouva musí obsahovat určení, způsob použití díla, rozsah licence (územní a věcné vymezení), dobu trvání licence (nebo způsob jeho určení), odměnu, pokud se autor nedohodl na bezplatné licenci a také musí být v písemné podobě, aby mohla vstoupit do platnosti (Autorská práva, 2014).

Základními dvěma druhy licencí jsou:

- GNU GPL – Všeobecná veřejná licence GNU. Tato licence umožňuje počítačový program kopírovat a modifikovat a pro tyto účely uživateli zaručuje přístup ke zdrojovému kódu programu. GNU GPL také umožňuje šířit program nebo jeho modifikace dále, ovšem pouze za předpokladu, že každý nový nabyvatel bude mít stejná práva jako ten, kdo dílo šíří (GNU, 2007).

- Licence BSD (Berkeley Software Distribution) je velmi liberální licenci, která umožňuje používat program v podstatě libovolným způsobem. Jedinou podmínkou je, že pokud je zdrojový kód nebo jeho modifikace dále šířeny, musí obsahovat kompletní text licence včetně údajů o autorství. Programy s licenci BSD se například mohou stát součástí jiných programů, jejichž zdrojový kód už není dalším nabyvatelům poskytován. Pro jiná díla, například literární, hudební nebo výtvarná, fotografie, filmy a podobně, plní podobnou úlohu licence Creative Commons, které umožňují autorům vhodně namíxovat vlastnosti, které od licenční smlouvy požadují, zejména:

zda se povolují modifikace díla, a pokud ano, zda se pro další šíření odvozených děl požadují stejné licenční podmínky, zda se povoluje komerční užití díla, zda má být licence vztažena k jurisdikci konkrétního státu anebo má být mezinárodní. Licenční smlouva a smlouva o vytvoření díla představuje jeden ze způsobů ochrany autorského díla a také dovoluje objednavateli dílo legálním způsobem užívat (Autorská práva, 2014).

Při řešení problematiky, zda je dílo užívané legálním způsobem, by bylo také vhodné položit otázku, co se ještě považuje za legální užívání autorsky chráněných děl. Pokud se najdou nejnovější filmy, které se hrají ještě v kině, na serverech, jako je například Rapidshare, ulož.to a podobně, je možné říci, že se tam nacházejí nelegálně. V tomhle případě velká filmová studia přicházejí o příjem. Když někdo sdílí film na webu, tak v podstatě byl porušen zákon. A to hned v té chvíli, kdy někdo sdílel toto autorsky chráněné dílo. Například server Rapidshare uvádí v podmínkách, čím se snaží chránit, že uživatelé nesmí nahrávat nelegální obsah nebo šířit díla, ke kterým nemají autorská práva. Tato podmínka je ale hodně sporná a setkává se s protichůdnými názory soudců a vytváří „*legislativní chaos*“. Legislativa není také úplně přesná ani při MP3 souborech a e-knihách, protože mnoho autorů, respektive umělců nabízí své výtvořiny zadarmo. U některých děl autorská práva zanikají, protože přešla lhůta majetkových práv výkonných umělců, která trvá již padesát let. Za nelegální se také považuje sdílení hudby, tedy songů, celých alb, filmů a videí, například i s YouTube. Totiž mnoho lidí ani netuší, že provádí nelegální činnost, a neuvědomuje si, že stahováním hudby ji i rovnou sdílí. Za kontroverzní se považuje sledování placených televizí. Přes ně možno sledovat mnoho programů, které jsou v rozporu s licenčními smlouvami televizních stanic, hlavně při streamování (CHIP, 2020).

Samostatná kapitola jsou sociální sítě, na kterých mnoho lidí sdílí své fotky, videa a soukromé informace. Díky zákonu o ochraně osobních údajů, se tyto fotky a videa jiných lidí nesmí sdílet bez jejich souhlasu. Nesmí se tyto osoby také označovat neboli tagovat. Jsou

také výjimky, na základě kterých se dá sdílet legálně, a patří mezi ně také záběry z veřejných prostor, ve kterých se samozřejmě nefotí konkrétní lidé a nesmí se tam také ani označovat. Mezi výjimky také patří povolení autora na sdílení (CHIP, 2020).

2 PRŮMYSLOVÁ PRÁVA

Předmětem ochrany jsou nehmotné statky, které spadají do oblasti duševního vlastnictví, jsou využitelné v průmyslu, včetně práv k označení využívaných při hospodářské činnosti. Průmyslová práva chrání výsledky technické tvůrčí činnosti, jako vynálezy a užité vzory, také předměty průmyslového výtvarnictví, práva na označení, a také konstrukční schémata polovodičových výrobků, takzvané topografie polovodičových výrobků a další (ÚPV, 2021a). V rámci skupiny průmyslových práv rozlišujeme mezi průmyslovými právy k výsledkům tvůrčí duševní činnosti, kde řadíme patentové právo, právo designu, právo topografií polovodičových výrobků, právo nových odrůd rostlin a mezi průmyslovými právy na označení, kde řadíme známkové právo, právo označení původu a zeměpisných označení výrobků, právo obchodních jmen (Koukal, 2012).

Právní ochrana k danému předmětu se vztahuje po splnění několika úkonů, a to vytvoření nehmotného statku, podání přihlášky na ochranu, která slouží jako důkaz existence daného předmětu a následné rozhodnutí o udělení ochrany. Přihláška se podává na Úřad průmyslového vlastnictví ČR a ten následně rozhoduje o udělení patentu nebo zápisu předmětu do registru (ÚPV, 2021b).

2.1 Patentové práva

Patentové práva se udělují na vynálezy. Vynález představuje prakticky aplikovanou myšlenku, která je buď zdokonalením známého výrobku či postupu nebo poskytuje úplně nové možnosti (Kačírek, 2018). Musí splňovat několik podmínek a to, že jsou to nové vynálezy, jsou výsledkem vynálezecké činnosti a jsou průmyslově využitelné. Kromě nových výrobků a technologií lze patentovat také chemicky vyrobené látky, léčiva, průmyslové produkční mikroorganismy, jakož i biotechnologické postupy a produkty získané jejich pomocí. Objevy, vědecké teorie, programy na počítače i také nové odrůdy rostlin a plemena zvířat a způsoby léčení zvířat a lidí nelze patentovat, a tedy pod tuto ochranu nespádají (ÚPV, 2021c). Právo na patent má buď původce vynálezu, tedy ten, kdo vynález vytvořil vlastní tvůrčí prací nebo jeho právní nástupce. Majitelem se stává ten, kdo podá přihlášku, tedy přihlašovatel a Úřad průmyslového vlastnictví ČR mu vydá patentovou listinu, v níž uvede jméno původce a jejíž součástí je popis vynálezu a patentové nároky. Udělení patentu pak oznámí ve věstníku. Právo využívat patent, poskytnout souhlas k využití patentu jiným osobám nebo převést patent na někoho jiného může jen majitel patentu. Bez

jeho souhlasu také nikdo nesmí vynález vyrábět, nabízet nebo uvádět na trh. Patent platí dvacet let od podání přihlášky a nelze tuto platnost prodloužit (Karabec, 2017).

2.2 Právo designu

Pod pojmem design si lze představit něco, co člověka na první pohled na výrobku upoutá, zaujme a motivuje k nákupu. Každý výrobek má vlastní design, tedy nazývaný i průmyslový vzor, který spadá pod ochranu průmyslového práva, aby byl chráněn před zkopírováním konkurencí. Zákon o průmyslových vzorech ho charakterizuje jako vzhled výrobku nebo jeho části, spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvarů, struktury nebo materiálů výrobku samotného, nebo jeho zdobení (Zákon č. 207/2000). Je nutné také splnit dvě podmínky, a to že průmyslový vzor musí být nový a musí mít individuální povahu. Tedy jednoduše řečeno nelze zapsat průmyslové vzory, které by byly podobné. Kupující by si mohli takové výrobky plést. Kromě výrobku samotného, lze ochránit také části výrobku nebo webdesign, online mapy nebo počítačové ikony. Podstatný je, že stejně jako patent nebo užitný vzor, také průmyslový vzor nesmí být v rozporu s dobrými mravy (Knirschová, 2019).

2.3 Právo topografií polovodičových výrobků

V polovodičovém průmyslu je pro vyrobení integrovaného obvodu s požadovanou funkcí základním řešením rozmístění obvodových prvků v objemu integrovaného obvodu a jejich propojení. Takové řešení, respektive jeho znázornění, má nepochybně povahu tvůrčího díla, které musí být chráněno proti pirátskému kopírování a neoprávněnému obohacování. Pro účely ochrany takových výrobků se rozumí buď konečná forma, nebo mezitímní forma výrobků a je určen k plnění elektronické funkce. Právo na ochranu je převoditelné, a tedy topografii může vytvořit původce při plnění pracovních úkolů nebo na objednávku. Ochrana vzniká od prvního dne obchodního využití po podání přihlášky na Úřad průmyslového vlastnictví ČR a skončí uplynutím lhůty deset let (Vynález, 2018).

2.4 Právo nových odrůd rostlin

Ochrana práv k novým odrůdám rostlin je udělena držiteli šlechtitelského osvědčení, který má výlučné právo k využívání této chráněné odrůdy. Držitel tohoto osvědčení může

udělit souhlas s využíváním odrůdy a stanovit si výši licenčních poplatků. Nato, aby byly odrůdám udělena ochranná práva, musí splňovat několik podmínek, a to, že musí být odlišná, uniformitná, stála, nová a musí mít vyhovující název (ÚKZÚZ, 2021). Po úspěšné registraci nových odrůd získává šlechtitel mnoho práv, a to právo na výrobu a množení odrůd, právo na uvedení do oběhu a také právo na prodej. Tato práva trvají dvacet pět let, v případě dřevin až dokonce třicet let (Beran, 2015).

2.5 Známkové právo

Ochranné známky mají schopnost rozlišit výrobky a služby jedné osoby od výrobků a služeb jiné osoby. Tyto výrobky a služby jsou rozděleny do celkem čtyřiceti pěti tříd a při přihlášce ochranné známky je potřeba určit, do které třídy výrobků nebo služeb spadá. Nevylučuje se také shodné nebo podobné ochranné známky, pokud se nepřekrývají třídy výrobků nebo služeb, do kterých jsou přihlášeny. Je potřeba dodat, že v ČR mají výjimku ochranné známky, které mají dobrý jméno a u nichž se nesmí používat shodná nebo podobná označení. Rozlišují se také skupiny ochranných známek. První skupinu tvoří Národní ochranné známky, která je nejběžnější skupina známek a poskytuje ochranu předmětnému označení zboží či služeb pouze na území ČR, tedy jde o známku s původem v ČR. Druhou skupinou jsou Mezinárodní ochranné známky, která umožňuje zápis ochranných známek ve všech členských zemích, které jsou součástí mezinárodní smlouvy prostřednictvím Úřadu mezinárodní organizace průmyslového vlastnictví (WIPO). Třetí skupinu tvoří ochranné známky EU. Osoba, která získá ochrannou známku EU, získává ochranu ve všech členských státech EU. Poslední skupinu tvoří všeobecně známé ochranné známky, při kterých je ochrana založena na mezinárodních úmluvách a vlastník takovéto ochranné známky je oprávněn zamezit ostatním osobám užívání této známky ve všech třídách bez ohledu na to, ve které jsou tyto výrobky nebo služby registrované. Ochranná známka se zapisuje na dobu deset let a nakládat s ní se může jen v případě změny vlastníka ochranné známky, pomocí licenční smlouvy nebo zřízení zástavního práva (Doleček, 2020).

2.6 Právo označení původu a zeměpisných označení výrobků

Zeměpisná označení původu je nejstarší typ ochrany průmyslových práv na světě. Je to jakékoliv označení výrobků s nějakou vazbou na zeměpisný původ. Český právní řád a EU rozlišuje mezi zeměpisná označení a označení původu. Každé zboží má určitou kvalitu,

pověst, nebo jiné specifické vlastnosti, které lze přičíst jeho zeměpisnému původu. Při zeměpisném označení hraje roly také, jestliže výroba, zpracování nebo příprava takového zboží probíhá v daném teritoriu. Proto je zeměpisná označení název území používaný ke zboží, které z tohoto teritoria pochází. Označením původu je název samotné oblasti, místa nebo země, odkud zboží pochází. Také vlastnosti a kvalita jsou výlučně nebo převážně vázaný k tomuto zeměpisnému prostředí. Příkladem na zeměpisná označení a označení původu jsou například Olomoucké tvarůžky, Plzeňské pivo. Podstatné je, že představují právo na jejich užívání každým, kdo tyto výrobky ve vymezené oblasti produkuje. Musí však zaručit spotřebitelům požadovanou kvalitu a vlastnosti, které toto zboží má mít. Na rozdíl od ochranné známky, například Škoda auto a.s., Coca Cola, které jsou předmětem výlučného vlastnictví (MPO, 2011).

2.7 Právo obchodních jmen

Ochrana obchodních jmen není zajištěna pouze firmě podnikatele zapsaného do obchodního rejstříku, ale i dříve užívanému názvu právnické osoby nezapsané do obchodního rejstříku bez ohledu na to, zda je, či není podnikatelem, vlastníkovi zapsané ochranné známky, fyzické osobě ve smyslu nároků na ochranu jména a příjmení či jiných osobních atributů, užívá-li podnikatel svou firmu v rozporu s právy k těmto nehmotným statkům (Lochmanová, 2007).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 PORUŠOVÁNÍ AUTORSKÉHO PRÁVA

V praktickém životě se s porušováním autorských práv možno setkat často. Je to způsobené tím, že je stále rychlý vývoj technických výtvarků, hlavně internetu a k porušování dochází hlavně v těchto oblastech. Nejčastěji se to týká počítačových programů, hudebních nahrávek a také filmových nahrávek. Technologický pokrok zvýšil kvalitu i dostupnost nelegálních kopií filmů na internetu a zároveň zvýšil atraktivitu a funkčnost digitálních obchodů prodávajících nelegální kopie a služeb podporovaných reklamou, které spotřebitelům nabízejí kopie zdarma. Během několika dní po uvedení do kin jsou kopie z videokamery široce dostupné, často kopírované ve více jazycích. Služby distribuující nelegální kopie filmů zvyšují kvalitu souborů, protože digitální distribuce se globálně rozšiřuje. Tyto záznamy se dříve pořizovaly na videokamerách, ale nyní se většina záznamů provádí pomocí zařízení, jako jsou chytré telefony. Filmy jsou odcizeny v kinech a poté nahrány na internet, nebo použity k hromadné produkci DVD. Skupiny, případně jednotlivci mohou také kombinovat odcizené video pocházející z jednoho kina s odcizeným zvukem pocházejícím ze zcela jiného kina. Tím pádem je těžší prokázat tento trestný čin (ČPU, 2010a).

Porušování autorských práv je prokázáno prostřednictvím reálného případu, který se odehrál v roce 2007. Jedná se o server Kinorip a animovaný film Simpsonovi ve filmu. Případ vznikl v českobudějovickém kině, kde přišel tehdy devatenáctiletý mladík Josef Šubr z Kaplic, na film Simpsonovi ve filmu. Na svou videokameru pořídil záznam a následně tuto nahrávku nahrál na server rapidshare.com. To nebyl jediný nelegální krok, který udělal. Následně vygenerovaný odkazy na stažení tohoto filmu zveřejňoval na československých warez-fórech. Josef Šubr byl odsouzen k devíti měsícům podmínky. Odškodnění také požadovala i firma Bontonfilm ve výši 5,5 milionu korun. Tím, že dal Josef Šubr příslib, že bude České protipirátské unii k dispozici při preventivních akcích, jako odstrašující příklad, tato částka klesla na sto padesát tisíc Kč (Sbírka soudních rozhodnutí, 2018). Tenhle případ je jeden z mnoha, kde k porušování autorských práv došlo, ale také svým způsobem napomohl k tomu, aby se ochrana autorských děl zlepšila a byla přijata opatření, aby se zabránilo nelegálnímu kopírování.

Je potřeba také říct, že technologie se vyvíjí rychlým tempem a nelegální kopírování se tak vykonává na menších a chytřejších zařízeních. I proto je stále téma ochrany autorských práv tak aktuální.

Aby se zamezilo porušování autorských práv a dodržovala se jejich ochrana, vznikla také Česká protipirátská unie (ČPU) založená v roce 1992. Její hlavním účelem je ochrana autorského práva a práv souvisejících s právem autorským k audiovizuálním dílům a potírání všech forem pirátství v oblasti výroby, dovozu a šíření audiovizuálních děl. Mezi její hlavní činnosti patří řešení nelegální činnosti (ČPU, 2010a).

Další z možností, jak zamezit porušování autorských práv jsou metody, které zabraňují nelegálnímu nahrávání videí a filmů zobrazených na obrazovce pomocí digitálních fotoaparátů a videokamer. Již v roce 2012 byly popsány v knize *Transactions on Data Hiding and Multimedia Security VII*. V prvním případě jde o konvenční metodu ochrany, jako jsou digitální vodoznaky vkládané do obrázků pro případnou identifikaci, kde a kdy byl původní obsah nelegálně zaznamenán. Další popisovaná navrhovaná metoda je založena na rozdílech ve smyslových charakteristikách mezi lidmi a zařízeními. Tato metoda nevyžaduje přidání funkce k zařízení na straně majitele kina. Místo toho je návrh instalace infračerveného světla k poškození zaznamenaného obsahu. Toto světlo je pouhým okem pro člověka neviditelné, nicméně pro záznamová zařízení ano. Díky tomu je nahraný obsah nepoužitelný. Testování pomocí funkčního prototypu implementovaného na stopalcové obrazovce kina ukázalo, že metoda účinně brání nelegálnímu záznamu. Popsáno je také účinné protiopatření proti použití fotoaparátu nebo videokamery vybavené infračerveným filtrem (Echizen et.al, 2012). Bohužel tato metoda nebyla zatím nikdy nasazena do ostrého provozu. Tímto systémem by bohužel přišla kina o kamery, které mají nainstalované v kinosále. Nicméně pokud bude tento systém bezchybný, kamery v kinosálech nebudou potřebné.

Dalším způsobem by mohlo být, zakázání vstupu lidem s jakýmkoliv záznamovým zařízením a taky toto opatření i náležitě kontrolovat. Přeci jen do kina by si měl jít člověk oddechnout a vypnout. Přibližně sto dvacet minut bez svého mobilního zařízení se dá vydržet. V tomto případě by pomohlo v době reklam, před začátkem filmu, toto upozornění promítnout. Zároveň toto neuposlechnutí pokutovat nemalou částkou. Již nyní některé kina promítají před začátkem upozornění o tom, že mají být veškerá záznamová zařízení vypnuta a že za neuposlechnutí hrozí pokuta. Nicméně se s touto informací v kinech před začátkem filmu v praxi nesetkáváme. Většinou jen ve velkých kinech a na velkolepých premiérách.

Nezanedbatelná je i kamera s nočním viděním jako způsob ochrany. I když možná o tom mnoho lidí neví, tak lepší kina mají v každém kinosálu několik kamer s nočním viděním. Účelem těchto kamer je co nejdříve odhalit potenciálního pachatele. Kamery před vstupem jsou viditelné, nicméně o umístění kamer v kinosálech většinou ví jen malý okruh

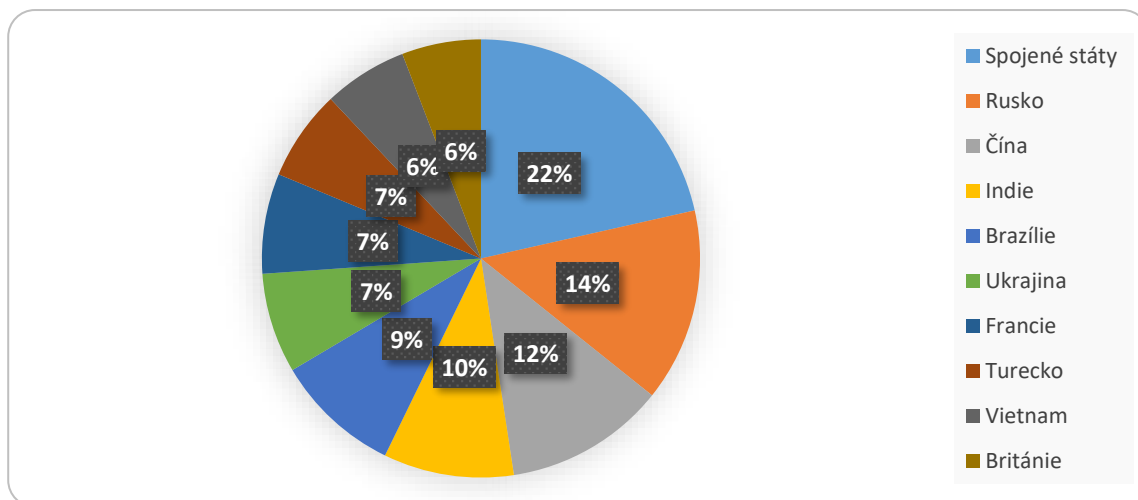
lidí. Pokud kino má svou vlastní ochranku, tak o umístění ví většinou jen ochranka. Účinnou zbraní by mohlo být také nenechávat moc dlouho otevřený kinosál před začátkem filmu. Profesionální „nahrávači“ většinou chodí včasně před začátkem filmu, aby byli schopni s dostatečnou časovou rezervou rozmístit všechna potřebná záznamová zařízení.

Při tomto tématu je možná dobré se podívat i na to, proč k nelegálnímu kopírování dochází. ČPU popisuje několik důvodů a mezi nejčastější obhajoby patří to, že lístky do kina jsou nepřiměřeně drahé, že na pirátských nosičích nebo na internetu je možné shlédnout filmy, které ještě nebyly do kin uvedené, a také, že jde o snadný přívýdělek. Mnoho „pirátů“ si ale neuvědomuje, že provoz kina je nákladný a lidé, kteří zaplatí za lístek na film, si zaplatí za zhlédnutí filmu ve vysoké kvalitě, což se u zkopírovaných filmů říct nedá. Také nemyslí na důsledky svých činů, které jsou spojené s povinností uhradit způsobenou škodu (ČPU b).

Aby tedy k nelegálnímu kopírování filmů nedocházelo, je potřeba zvážit některé návrhy na zlepšení ochrany v kinech. Je pravda, že zvyšujícím se technologickým pokrokem se většina filmů přesouvá na internet, ale stále se najdou lidé, kteří si zaplatí za kvalitní film a radši si ho vychutnají v kině. Přece jen je jiná atmosféra v kině než doma, kde to už známe.

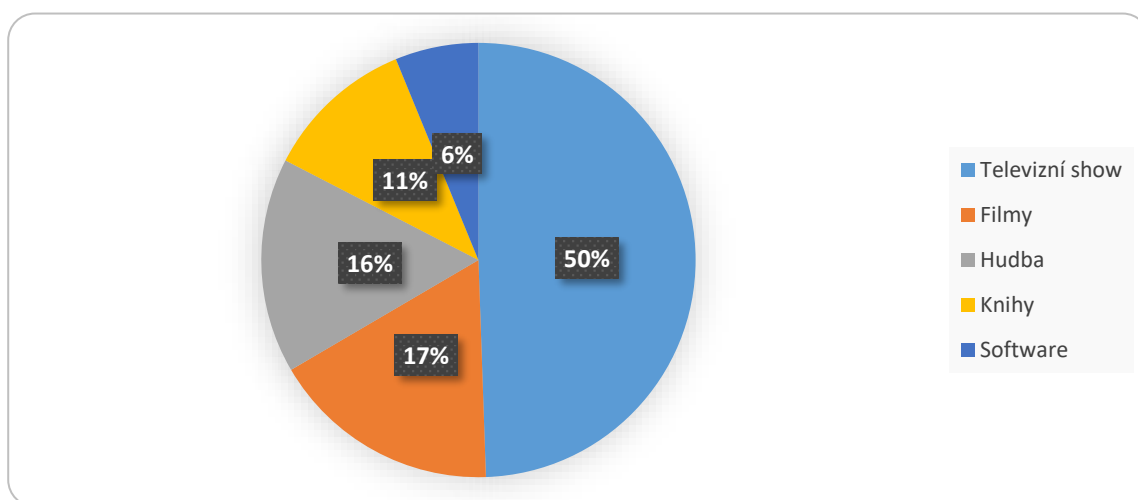
3.1 Současný stav řešené problematiky

V současné době ovlivňuje vývoj filmového „pirátství“ změněný způsob života běžné populace, a hlavně korona krize, která postihla celý svět. Mnoho statistik to potvrzuje, a je z nich zřejmý nárůst nelegálně stahovaných filmů z internetu v tomto období. Tím, že se vlády napříč světem této situace bály, došlo k postupnému uzavírání volnočasových aktivit, tedy i kin. Korona krize uvěznila miliony lidí doma bez možnosti sociálních interakcí, co způsobilo vyhledávání různých způsobů digitální zábavy. Společnost MUSO, která se zabývá online pirátstvím, zveřejnila analýzu nelegálně stahovaného obsahu v období korona krize. Z analýzy vyplývá, že nelegální streamování tvoří devadesát tři procent televize a padesát dva procent filmového pirátství. Celkově filmové „pirátství“ v tomto období stoupl až o třicet tři procent (MUSO, 2020) a stává se globálním problémem, který se týká všech zemí světa. Z toho důvodu jsou v práci uvedeny kromě českých statistik také statistiky ze světa. V následujícím grafu je znázorněna návštěvnost pirátských stránek za rok 2020. V grafu jsou uvedeny krajiny s procentuálním vyjádřením.

Graf 1 Návštěvnost pirátských stránek za rok 2020 (go – gulf, 2021)

Z grafu výše vidět, že nejvíce pirátských stránek se navštěvuje v Spojených státech amerických, až dvacet dva procent. Po nich následuje Rusko, Čína, Indie, Brazílie, Ukrajina, Francie, Turecko, Vietnam a nakonec Británie.

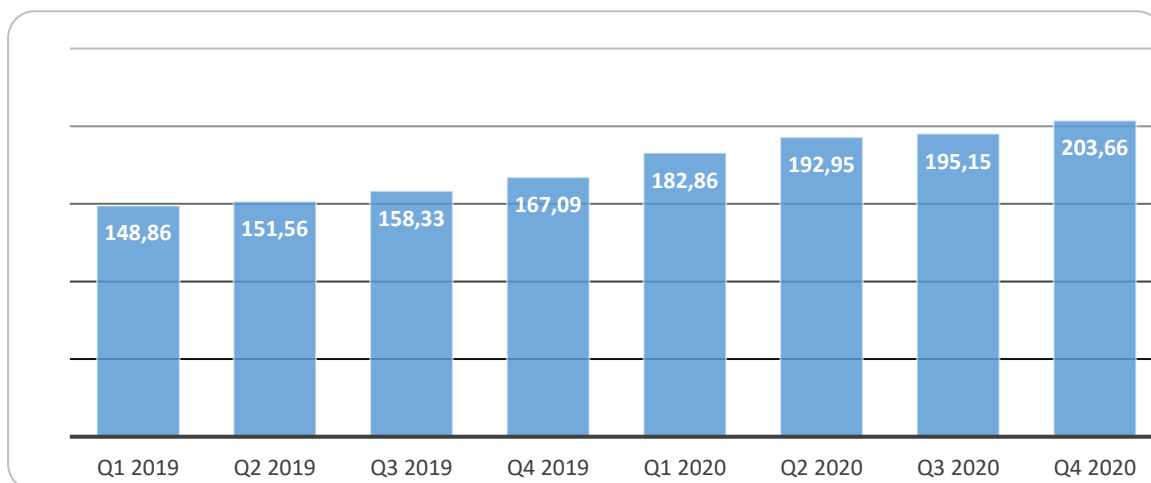

Graf 2 Nejvíce stahovaných položek na pirátských stránkách (go – gulf, 2021)

Nejvíce byly v těchto krajínách nelegálně stahované televizní pořady až čtyřicet sedm procent, druhý v pořadí jsou filmy až sedmnáct procent, další je hudba šestnáct procent, online knihy jedenáct procent a poslední jsou „software“ ze šesti procenty (go – gulf, 2021).

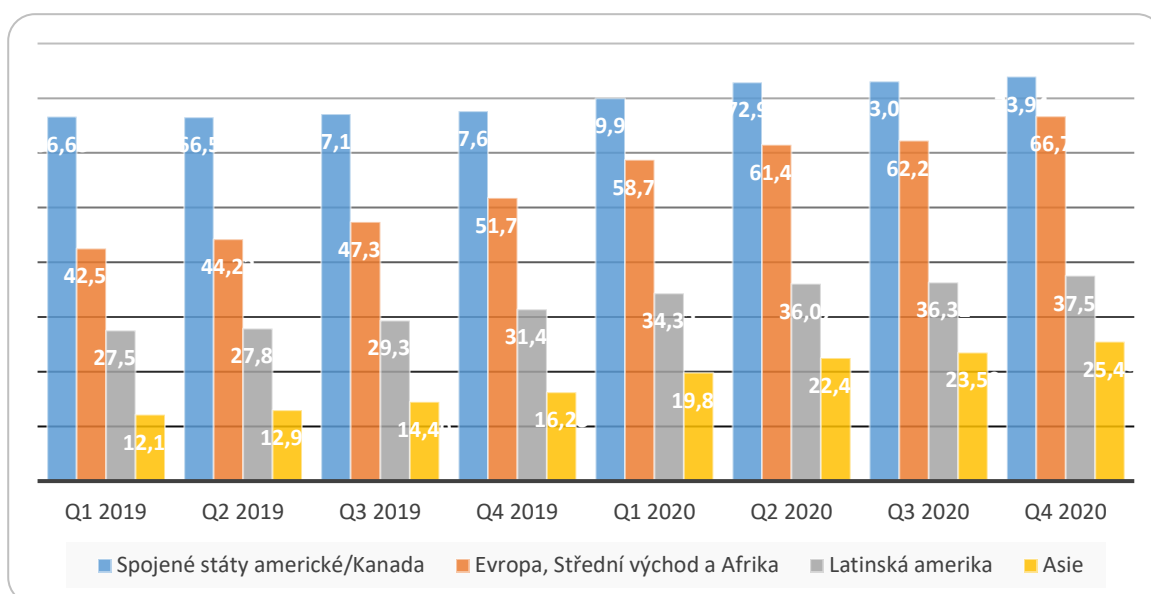
Česká kina musela být uzavřena v polovině března, sice mohli otevřít od jedenáctého května 2020. Nicméně plno kin nebylo na začátek připravených. Hlavní problém byl v obsahu. Tím, že bylo delší dobu vše zavřené, se velké filmové společnosti, především z velkých amerických studií rozhodli své premiéry odsunout. Klidně i o půl roku, zkrátka na

dobu, kdy skončí restrikce a bude více diváků. ČR během tohoto období zaznamenala nárůst počtu nelegálně stažených filmů (ČTK, 2020). Tenhle trend nicméně nakopl i legálně fungující firmy. Například americkou streamovací službu Netflix.

Graf 3 Platící členové netflixu (IQBAL, 2021)

Z jejich dat vyplývá, že mezi prvním čtvrtrokiem roku 2019 a čtvrtým čtvrtrokiem toho stejného roku byl nárůst platících členů zanedbatelný. Když ale porovnáme poslední čtvrtrok v roce 2019 a 2020, tak nárůst platících uživatelů byl přes padesát milionů uživatelů (IQBAL, 2021).

Graf 4 Uživatelé Netflixu podle oblastí (IQBAL, 2021)

Dále se zjistilo, že počet nových registrací stoupal napříč kontinenty. Samozřejmě největší základnou pro Netflix jsou Spojené státy americké, po ní následuje Evropa, Střední východ a Afrika, Latinská Amerika a poslední je Asie (IQBAL, 2021).

3.2 Diskuze

Neznalost zákona bohužel neomlouvá ani v případě nelegálního pořizování a sdílení filmů. Pirátství s největší pravděpodobností nikdy zcela z našeho světa nezmizí. Způsoby nových záznamů v kinosálech sice můžeme utlumit, nicméně jak bylo zjištěno, od roku 2012 se s touto technologií nic nedělá. U již vytvořených kopií lze šíření jen částečně eliminovat, pokud dojde k vypnutí jednoho zdroje, další se během krátké doby objeví. Vývoj technologií se sebou vždy přináší i negativní dopad. Pirátství provází naši společnost mnohem delší dobu než jen od momentu, kdy jsme ho začali vnímat v online prostoru. Třeba si uvědomit, že za skvěle natočeným filmem, případně novou hrou, hudební nahrávkou je skrytá námaha lidí, kteří do této činnosti vložili talent, znalosti a odhodlání.

Bohužel toto si ne každý jedinec uvědomuje, proto by nahrávací studia, distributoři, kina měli úzce spolupracovat a bojovat proti tomuto problému. Jednoduchým řešením by mohla být informovanost. Kina by mohla vytvořit kampaně o odrazení od těchto činností. Pokud by lidé jen stahovali a neplatili, filmová studia by přišla o zisky, které ale následně investují do lepších a propracovanějších filmů.

4 PORUŠOVÁNÍ PRŮMYSLOVÉHO PRÁVA

Jak je již vzpomenuto, průmyslové právo slouží na ochranu předmětů průmyslového vlastnictví, které jsou výsledkem duševní tvůrčí činnosti. Také slouží na rozlišení výrobků a služeb na trhu. Častým příkladem porušování průmyslového práva je právě falšované a pirátské zboží, kterého rozsah se stále zvyšuje. Důležité je, že to hlavně ovlivňuje trh, neboť ho zaplavují laciné výrobky, poškozují se domácí výrobci a také mohou ohrožovat zdraví a bezpečnost lidí, a to z důvodu jejich orientace na výrobky běžné spotřeby, jako léky, kosmetika, potraviny a jiné. Samozřejmě existuje mnoho prostředků, na které se je možno odvolat v případě porušování těchto práv. Jsou to zákony, všeobecné předpisy, obchodní inspekce, celní orgány a také orgány činné v trestném konání.

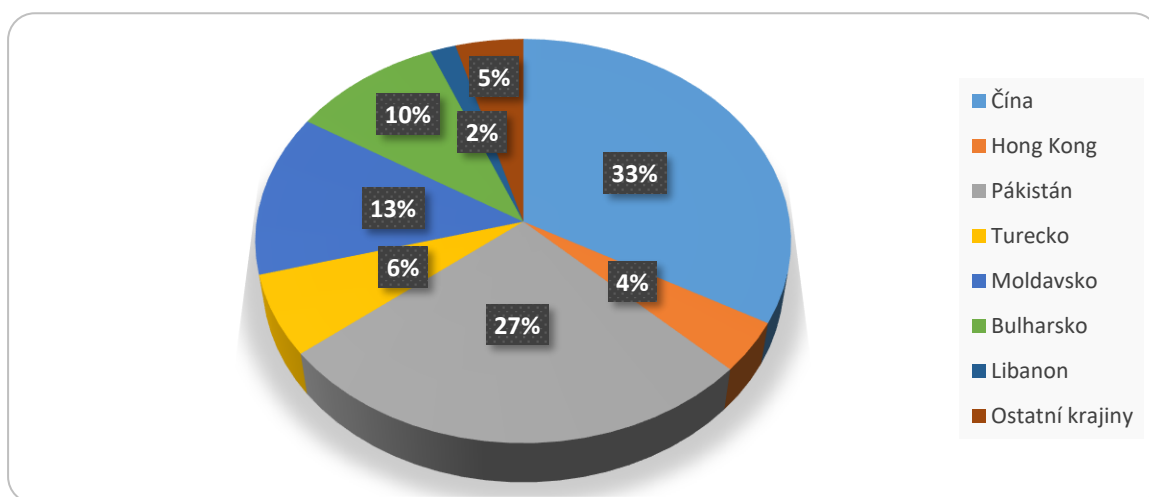
Táto kapitole se zaměřuje na plagiátorství a padělání, protože je to téma, která je stále aktuální. Činnost plagiátora spočívá ve vytvoření napodobeniny jiného díla, ovšem s tím, že autor vytvořený plagiát vydává za svá vlastní dílo. Tedy jinak řečeno, jedná se o vykrádání myšlenek a nápadů. Plagiátorství je ztráta respektu k duševnímu vlastnictví, které originálně náleží pravému tvůrci. Důvody, které vedou k těmto protiprávním aktivitám je mnoho. Ať již od morálních hodnot jednotlivce až po ekonomickou situaci celé společnosti. Samozřejmě činnost plagiátorů zasahuje do množství sektorů v rámci ekonomiky (OECD, 2021).

Tabulka 1 Patnáct sektorů průmyslu EU nejvíce zasažených dovozy padělků (OECD, 2021).

Gtric-P, průměr, 2014-16	
Harmonizovaný systém kódů	GTRIC-
Parfémy a kosmetika (33)	1.000
Výrobky z kůže (42)	1.000
Oděvy, pletené nebo háčkované (61)	1.000
Obuv (64)	1.000
Hodinářství (91)	1.000
Hračky (95)	1.000
Ostatní textilní výrobky (63)	0.992
Tabákové výrobky (24)	0.977
Pokrývky hlavy (65)	0.977
Průmyslové spotřební zboží (96)	0.964
Šperky (71)	0.936
Optické, fotografické, lékařské přístroje (90)	0.856
Hudební nástroje (92)	0.811
Pletené nebo háčkované tkaniny (60)	0.645
Deštníky (66)	0.641

Sektory v tabulce jsou uspořádaný podle takzvaného GTRIC-p skóre, které je vážený index dvou dílčích složek, a to hodnoty padělky a pirátských produktů v absolutních číslech v dané kategorii výrobků a podíl obchodu s padělky a pirátskými produkty v této kategorii produktů. Kopie neboli plagiát většinou zahrnuje vytvoření zdařilého či méně zdařilého duplikátu. Případně i vytvoření duplicitního obalu. V případě kopie 1:1 u produktu má kupující jen mizivou šanci rozeznání padělku. Padělání je v podstatě imitace originálního produktu, který se vydává za produkt pravý. Padělané výrobky se obvykle vyrábějí za účelem využití výhody ekonomické hodnoty, na trhu již zavedeného produktu, v přímém rozporu s právy zdroje originálu (OECD, 2021).

Následující graf nám zobrazuje původ padělků dovezených do EU v roce 2019.

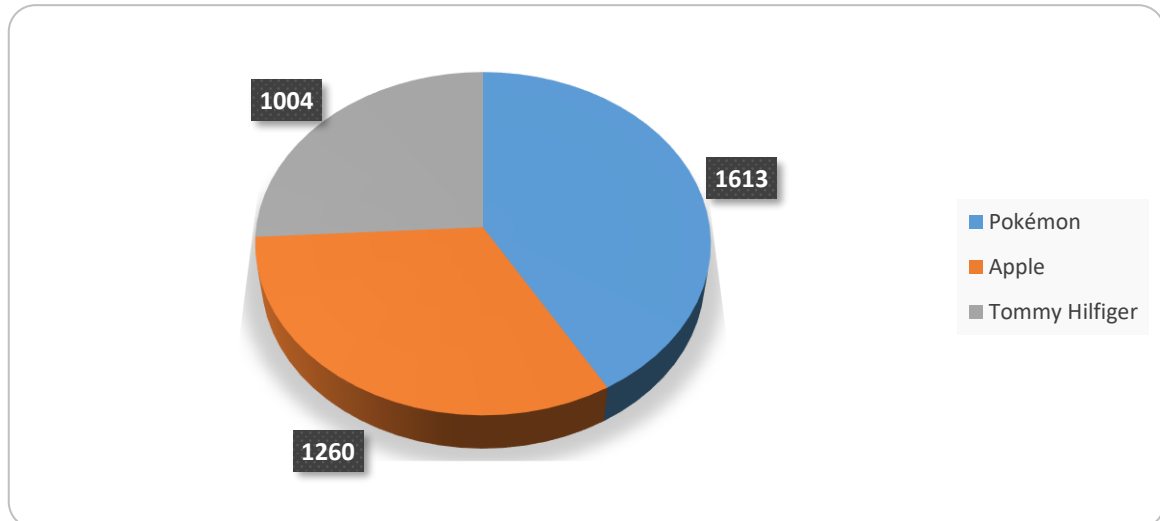

Graf 5 Země dle původu padělků 2019, (EU Commission, 2019).

Z grafu je vidět že, většina padělků pochází z Asie. Až šedesát procent dovezených padělaných výrobků má původ z Asi, která si po dlouhá léta razí prvenství ve výrobě a prodeji falešného zboží. Jen v Číně vznikne až třicet procent padělků. Čína je známá levnou pracovní silou, proto se v ní soustřeďuje většina výroby světových společností a známých firem. I v důsledku toho se Čína inspiruje originálními značkami a následně vyrábí jejich imitace. Na druhém místě se umístil Pákistán a pak Moldavsko. Tato trojice v roce 2019 dovezla nejvíce padělků do Evropské unie.

Co se týče zachycení padělků v ČR, tak za rok 2020 padělané výrobky způsobily škodu ve výši vyjádřené v cenách originálních výrobků 228 mil. Kč. Nejvíce zadrženým zbožím v ČR za rok 2020 byl obalový materiál pro výrobu cigaret, s tím také spojené tabákové výrobky. Dále také počítačové vybavení a technické příslušenství mobilních telefonů, jako jsou zadní kryty a obaly, sluchátka, nabíječky a kabely určené pro mobilní telefony.

Z textilních výrobků převažovaly značky Pokémon, Tommy Hilfiger a Apple. ČOI také uložila pravomocně v roce 2020 pokuty v souhrnné výši 10 577 500 Kč (ČOI, 2021).

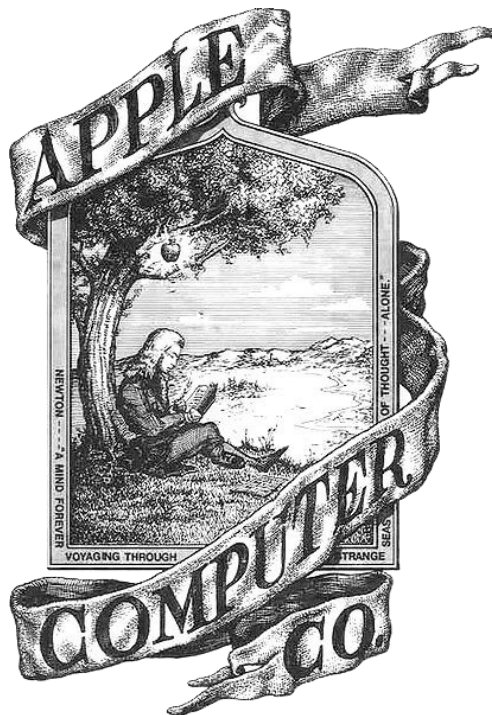
Graf 6 Podíl vybraných ochranných známek v celkovém objemu zajištěných výrobků (ČOI,2021).

4.1 Společnost Apple

Nadcházející podkapitole je věnována představení značky Apple pomocí SWOT analýzy a následná analýza padělání této značky. Zaměřuje se také na historii společnosti, ekonomické ukazatele a specifika jejích výrobků a rovněž na její situaci a postoj k padělání. Jedná se o technologického giganta, který je globálně velmi známý a populární. Samozřejmě, že splňuje aspekty luxusního zboží, jako například vynikající kvalita, historické kořeny či vysoká kupní cena.

Firma Apple Computers, Inc byla založena 1. dubna roku 1976 v Kalifornii ve městě Cupertino. Nicméně 3. ledna 1977 se z ní stala akciová společnost, s názvem Apple Computer, Inc. Tedy po třiceti letech z názvu vypadlo slovíčko "Computer", aby společnost kromě svého tradičního zaměření na osobní počítače, odrážela pokračující expanzi na trh se spotřební elektronikou. Společnost Apple je tedy americká nadnárodní korporace, která navrhuje a vyrábí spotřební elektroniku, osobní počítače a počítačový software (Apple, 2021a).

Cílem společnosti ve zkratce je docílit hvězdné produkty a služby v co nejkratším čase, za cenu, která reprezentuje nejvyšší hodnotu pro jejich zákazníky a akcionáře (Apple, 2021b). V roce 1976 první logo společnosti zachycuje Isaaca Newtona pod jabloní, a právě nad ním viselo to známé jablíčko, které mu padlo na hlavu.

Obrázek 1 Původní logo Apple

Roku 1977 do Apple přišel tehdy dvaceti osmiletý Rob Janoff. Jeho úkolem bylo vytvořit jednoduché, ale výstižné logo. Dnes jeho výtvar zná každý. V té době bylo logo pestrobarevné a společnost ho využívá prakticky dosud, pouze s menšími obměnami. V roce 1998 bylo černé, v roce 2001 modré vystínované a od roku 2007 do roku 2015 bylo logo stříbrné – symbolizující hliníkové těla počítačů Mac a dalších produktů. Od roku 2015 je logo Apple znovu černé. Nakousnutí část odlišuje jablko od jiného, podobně tvarovaného ovoce (Miko, 2012).

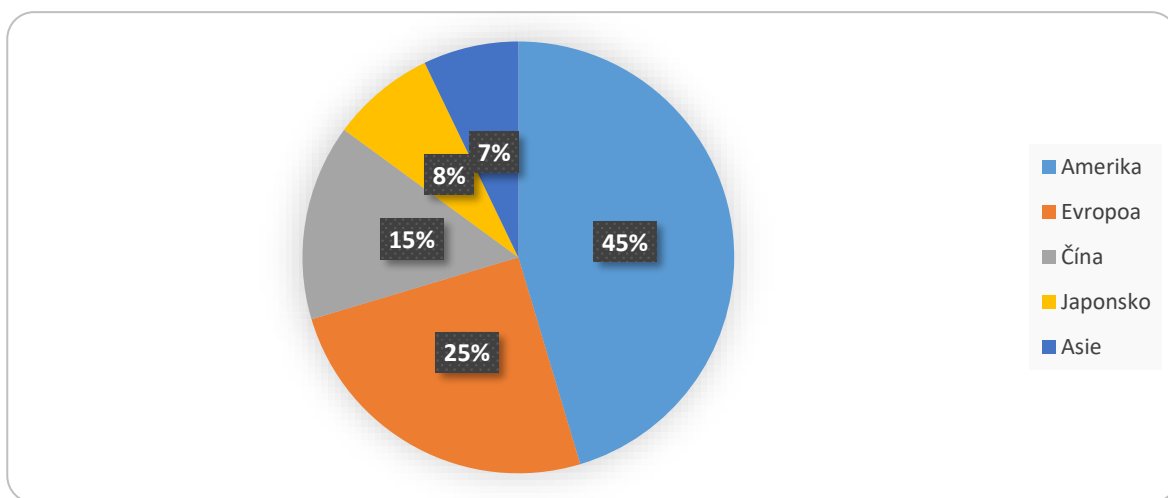
Obrázek 2 Aktuální logo Apple (Tomanová, 2018)

Steve Jobs a Steve Wozniak byly přátelé už na střední škole. Oba se zajímali o elektroniku a oba byly okolím vnímány jako outsideři. Po dokončení studia na střední škole zůstali v kontaktu, namísto pokračování studia na vysoké škole si našli práci ve firmách v Silicon Valley. Wozniak pracoval pro Hewlett-Packard, Jobs pro Atari. (Apple, 2021c). Jobs a Wozniak začali v Jobsově garáži pracovat na počítači Apple I. Tento počítač začali prodávat bez monitoru, klávesnice, nebo obalu (přidat tyto věci se rozhodli v roce 1977). Počítač Apple II změnil průmysl s počítači tím, že představil první počítač na světě s barevnou grafikou. Prodeje okamžitě vzrostly ze 7,8 milionu dolarů v roce 1978 na 117 milionů dolarů v roce 1980. Wozniak společnost Apple opustil v roce 1983. Jobs tedy zaměstnal ředitele PepsiCo Johna Sculleyho jako ředitele. Tento krok nebyl bohužel moc dobrý, protože po dlouhých sporech se Sculleyom Jobs odešel. Konkrétně v roce 1985 založil svou vlastní společnost NeXT Software a také koupil skomírající Pixar. Během osmdesáti let se společnosti Apple dařilo dobře. Nicméně poté v průběhu několika let podíl společnosti upadal. Tehdy se odborníci domnívali, že společnost bude do roku 1996 odsouzena k zániku. V roce 1997, kdy Apple zoufale potřeboval operační systém, se představenstvo Applu rozhodlo požádat o pomoc starého přítele – Steva Jobse. Stal se dočasným ředitelem (do roku 2000). Rozhodl se v Apple provést změny a navázal spojení s Microsoftem, aby vytvořil Mac verzi jejich oblíbeného kancelářského softwaru. Zanedlouho na to bylo toto rozhodnutí zlomovým bodem pro společnost Apple. Jobs vylepšil počítače a představil iBook (osobní počítač). Začal také odbíhat do mp3 přehrávačů (iPod), a softwaru pro přehrávání médií (iTunes), což bylo Jobsovým nejlepším krokem. Zatímco jsou počítače stále důležitou částí společnosti, její produkty spojené s hudbou (iPod, iTunes) se stali tehdy nejziskovějším sektorem. Apple také roku 2007 přišel

s iPhone – mobilním telefonem, poté například i s iPadem - tablet. Zatímco Steve Jobs zemřel 5. října 2011, Apple pokračuje v jeho poselství (Richardson, 2008).

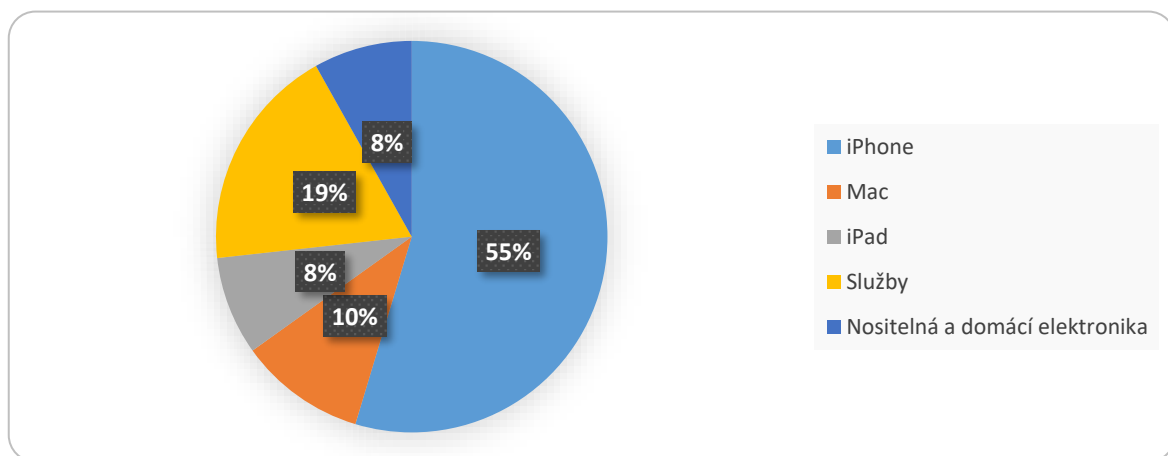
4.2 Ekonomické ukazatele společnosti

Následující část se zaměřuje na ekonomické ukazatele společnosti Apple za rok 2020, které jsou představeny za pomoci grafu.

Graf 7 Tržby podle krajin 2020 (Curry, 2021)

Graf zobrazuje tržby Apple po celém světě za rok 2020. Jak je vidět, nejvíce profitovala v Americe. Velkou roli hraje i Evropa, nicméně Čína poslední roky dohání náskok (Curry, 2021).

Graf 8 Tržby podle produktů 4Q 2020 (Karásek, 2021)

Na grafu je vidět tržby společnosti Apple podle jeho produktů za 4Q roku 2020. Největší tržby dosahoval u mobilních zařízení Apple iPhone. Rovněž služby dosahovaly ve 4Q za rok 2020 vysokých tržeb, do kterých spadá například stahování placených her. Nejnižší tržby měli v odvětví nositelné elektroniky a tabletů (iPad), kde se zařazují produkty Apple iPada Apple Watch (Karásek, 2021).

4.3 SWOT analýza společnosti Apple

Podkapitola se věnuje SWOT analýze společnosti Apple, která představuje silné a slabé stránky, příležitosti, také rizika společnosti a obsahuje také konkrétní kroky společnosti v boji proti padělkům.

Tabulka 2 Silné a slabé stránky společnosti Apple (Zdroj: vlastní zpracování).

Silné stránky	Slabé stránky
Dlouhodobá historie značky	Luxusní značka
Lehce rozpoznatelné logo	Vysoký technologický pokrok a inovace
Silné zastoupení po celém světě	Vysoká kvalita padělků
Jediná originální webová stránka	
Spolupráce se známými vývojáři	
Spolupráce s různými organizacemi	
Vlastní tým, který se zabývá paděláním	

Tabulka 3 Příležitosti a rizika společnosti Apple (Zdroj: vlastní zpracování).

Příležitosti	Rizika
Uzavírání smluv s více institucemi	Nárůst trhu s falšovanými produkty
Provádět více kontrol a opatření v případě falzifikátů	Větší zájem o falzifikáty
Více informovat své zákazníky o falzifikátech	Těžší rozlišení originálu od padělku
Vytváření limitovaných produktů	

Silné stránky

Apple bojuje proti padělkům i díky svému týmu, který trh sleduje. Společnost považuje falšování za znehodnocování ochranné známky, práv designérů, a samotného jména a image značky. Tento nelegální obchod poškozuje know-how firmy, práci zaměstnanců, kterým Apple vděčí za svůj úspěch. Apple je jedna z nejvíce inovátorských značek, s více než čtyřicetiletou historií. Tato značka existuje již dlouhou dobu a je snadno

rozpoznatelná, díky svému logu nakousnutého jablka na většině výrobcích. Zákazníci ji znají, mají k této značce vybudovaný vztah a ti věrní zákazníci umí rozlišit originální výrobek od padělku.

Originální výrobky je možné zakoupit v prověřených obchodech, případně na jediné oficiální webové stránce. Oficiální obchody, takzvané Apple store, jsou umístěny na drahých obchodních ulicích a v obchodních domech ve velkoměstech po celém světě včetně Číny a také například Rakouska, Japonska a Hong-Kongu. Samozřejmě v Americe, která je největším odbytíštěm této značky.

Apple je luxusní značka, což je odvozeno od její vysoké ceny, kvality a kvalitních materiálů. Společnost je známá tím, že se nesnaží vést cenovou válku s konkurencí. Firma se také odlišuje v případě konkurence i v přístupu k reklamám, kdy každý zákazník má jednoletou záruku, kterou uplatní po celém světě. Většina reklamací je řešena automaticky výměnou zařízení.

Slabé stránky

Apple je již několik let mezi známými luxusními značkami. Zároveň se Apple dostává do stále více padělaných značek. Neboť kvůli vysoké ceně si ne každý může dovolit výrobky od společnosti Apple, případně originální příslušenství. Důsledku toho vznikl globální problém, padělání značky, protože poptávka po produktech od společnosti Apple je vysoká, ale příjmy mnoha zákazníků jsou nízké a nemohou si dovolit koupit originální výrobek. Proto tedy volí cestu koupě napodobeniny, tedy padělku.

Padělání této značky má negativní vliv na zisky a jméno značky. Zákazníci neboli uživatelé této značky, kteří si kolikrát nevědomky koupí falešné zařízení, nebo jiný produkt od Apple, jsou v konečném důsledku zklamání s kvalitou výrobku a ztrácejí důvěru ke značce. Díky vysokému technologickému pokroku a globálnímu obchodování je velmi jednoduché pro padělatele tuto, ale i jinou značku napodobit a vyrobit téměř identický výrobek. To je i jeden z faktorů, který měl také vliv na ilegální obchod. V současnosti se vyrábí padělky zboží s vysokou kvalitou, které se dají těžko rozeznat.

Příležitosti

Společnost Apple by mohla spolupracovat a uzavírat smlouvy proti padělání s dalšími společnostmi a organizacemi, které s tímto fenoménem mají problém, případně proti němu bojují. Apple by mohl zvýšit úsilí v informování zákazníků, že padělky jeho produktů

existují. Možnost je i posílení kontroly na internetu, případně u obchodníků. Apple a jeho produkty se dají zakoupit pomalu na každém kroku, i když existuje jediný oficiální e-shop společnosti Apple. Na jejich oficiální webové stránce by mohly více informovat zákazníky o jejich ochranných známkách a rozdílech mezi originály a falzifikáty. Více tuto oblast prezentovat. Apple by mohl uspořádat reklamní kampaně, díky kterým by upozornil zákazníky a celkově i společnost a tom, že padělání je nelegální obchod, který se kolikrát spojuje s nezákonnou dětskou prací a zároveň by je motivoval ke společnému boji proti padělkům, čímž by se snížil poptávku po těchto falzifikátech.

Rizika

Výroba, šíření falzifikátů a růst ilegálního obchodu s napodobeninami představují největší hrozbu pro značku Apple, ale i pro jiné značky. Celkově elektronika je jedna z nejvíce padělaných produktů na světě. Značky po celém světě čelí nejen hrozbě ztráty příjmů, ale i porušení dobrého jména a ztráty zákazníků. S rostoucími technologickými postupy je snadné vyrobit téměř identický výrobek jakékoliv značky, což může způsobit pokles zákazníků, neboť dají přednost levnější napodobenině než dražšímu originálu, protože v konečném důsledku vypadají stejně.

4.4 Padělání značky Apple a soudní spory

Co se týče soudních sporů a firmy Apple, tak v drtivé většině je firma Apple na straně žalobce. V průběhu celého roku totiž společnosti Apple dorazí na právní oddělení spousta žalob, jak ze strany zákazníků, tak někdy i ze strany takzvaných patentových trollů. Nicméně i přesto Apple do soudních sporů vstoupí jen zřídka. Poslední, dá se říci bizarním sporem, byl spor s firmou Prepear. Tato firma nemá nic společného s technologiemi, nicméně podoba loga byla pro Apple výrazná. Společnost Prepear nabízí zdravé recepty a seznamy zdravých potravin ve své aplikaci, která je volně ke stažení i na App Store (obchod Apple na stahování her). Konkrétní problém byl, ale ve vzhledu loga, které dle firmy Apple, připomíná právě nakousnuté jablko.

Obrázek 3 Původní logo firmy Prepear (Vajdák, 2021)

Nicméně v průběhu probírání tohoto soudního sporu se ukázalo, že společnost Preaper si na patentovém úřadu zaregistrovalo logo nové, které má být odlišné. Z obrázku níže moc změnu na první pohled nevidíme. Redesignu neboli úpravy se dočkal list, jehož spodní strana je nově plochá. Proběhla i tvrzení, že došlo mezi společnostmi k mimosoudnímu vyrovnání, a proto Apple tuto hrušku nechal být.

Obrázek 4 Nové logo Prepear (Vajdák, 2021)

Apple ve svém zaměstnaneckém týmu má specializovaný tým odborníků, kteří se zaměřují výhradně na vývoj padělaných produktů a zabránění jejich prodeje. Nedávno se společnost podělila s informacemi o padělaných nabíječkách pro iPhone. Apple dále v

loňském roce odstranil z různých online trhů jako je například Facebook a jeho Market Place, případně Instagram, více než milion falešných inzerátů produktů Apple. Čínské továrny a nelegální prodejci prodávají neoriginální doplňky Apple za nízké ceny. Tyto produkty jsou pro běžného uživatele kolikrát těžko rozpoznatelné od oficiálního a originálního produktu firmy Apple. Ve všech ohledech jsou tyto padělky navenek identické s originálním příslušenstvím Apple, ale nemají stejné bezpečnostní standardy, jako originální příslušenství (Clover, 2021).

Díky následujícím informacím a ochranným známkám lze rozeznat originální výrobky Apple od falešných:

1. Při nákupu příslušenství firmy Apple je důležité se ujistit, že nákup probíhá u renomovaného maloobchodního prodejce, nebo z oficiálního webu společnosti Apple. Aby uživatel předešel koupi padělaného příslušenství Apple, nedoporučuje se provádět nákup, například na internetových platformách jako je Facebook a Instagram (WCO, 2014).
2. Je potřeba si pečlivě prohlédnout krabičku příslušenství. Certifikované příslušenství třetích stran má na obalu odznak MFi (WCO, 2014).

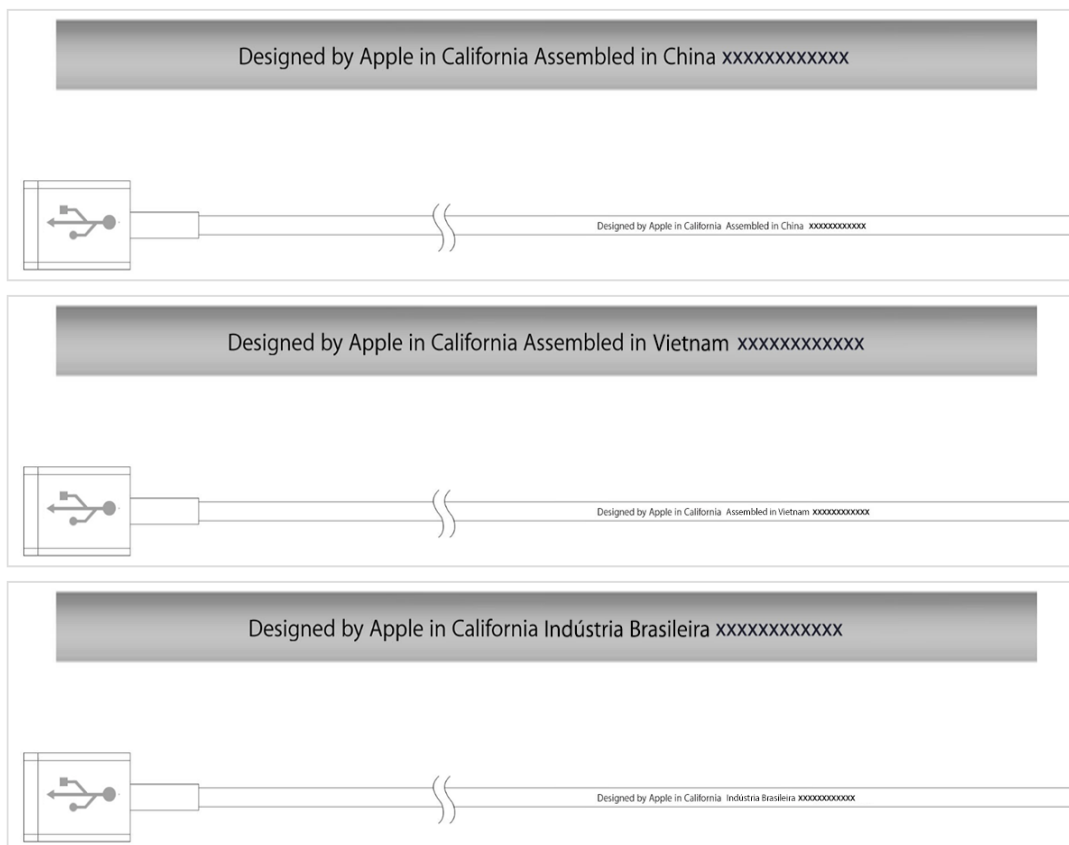

Obrázek 5 Označení MFi

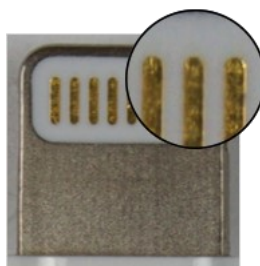
Obrázek 6 Starší označení MFi (Apple, 2021d)

3. Koncovky Apple Lightning/USB mají na kabelu asi patnáct cm od konektoru USB označení „*Designed by Apple in California*“ a „*Assembled in China*“, „*Assembled in Vietnam*“, nebo „*Indústria Brasileira*“. Na konci tohoto textu je viditelné dvanáctimístné sériové číslo (WCO, 2014).

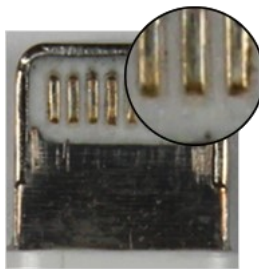

Obrázek 7 Označení originálního kabelu (Apple, 2021d)

4. V případě originální lightning koncovky můžeme říci, že tento kus je vyroben z jedné části, které je hladká, zaoblená a obsahuje zlaté, nebo stříbrné kontakty (WCO, 2014).

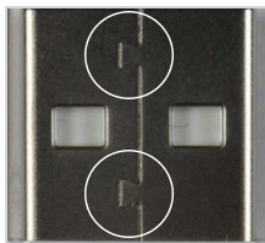

Obrázek 8 Originální koncovka lightning (Apple, 2021d)

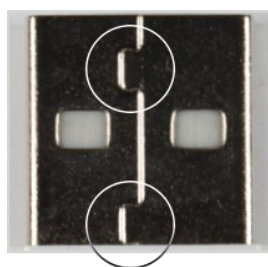

Obrázek 9 Kopie koncovky lightning (Apple, 2021d)

5. Originální USB koncovky mají malé zámečky na plášti USB a u konektoru jsou lichoběžníkové. Dále mají stejnou vzdálenost od hrany.

Obrázek 10 Originální koncovka USB (Apple, 2021d)

Obrázek 11 Kopie koncovky USB (Apple, 2021d)

Neboť padělatelé jsou čím dál sofistikovanější, základní úlohou je rozlišit originální příslušenství od padělků. I když je již velké množství padělků, je stále možné si zapamatovat základní označení a vyhnout se padělkům (WCO, 2014).

4.5 Osobní zkušenost autora práce

V pracovním životě se pohybuji v prostředí servisů, prodeji náhradních dílů a příslušenství značky Apple. V průběhu dosavadního pohybu v tomto prostředí jsem se již s plno padělků setkal. Impulz k řešení této problematiky nastal v situaci, kdy mi dodavatel garantoval, že jím dodávané kabely k nabíjení a synchronizaci produktů Apple jsou certifikované, ba dokonce originální. Bohužel po obdržení několika kusů k testování se ukázalo, že tyto kabely neprošly ani certifikací a čipy obsažené v těchto kabelech jsou jen imitací originálu. Těchto imitací se bohužel na světovém trhu nachází nespočet. A obyčejný zákazník nemá kolikrát možnost kopii odhalit. Pro plagiátory je dnes snadné vyrobit za snížené náklady kopie originálních produktů. U těchto kopií bohužel samozřejmě nemůžeme hovořit o vysoké kvalitě zpracování, nebo spolehlivosti.

4.6 Diskuze

Z výsledků práce vyplývá, že největší zemí, co se týče padělání zboží, je Čína, které na záda dýchá Pákistán. V Číně, a dá se říci, že celkově v Asii se vyrobí každoročně nejvíce padělků. Ať už v odvětví elektroniky, módy, případně i farmaceutické odvětví. Jedním z důvodů je, že v zemi se používá velmi levná pracovní síla. V Číně se soustředí výroba většiny světových společností. Tedy padělatelé mají rovnou přístup ke zdroji, díky čemuž mohou padělatelé okopírovat produkt přímo v továrně.

Dále zde hraje roli internet. Prostřednictvím internetu, webových stránek, případně sociálních sítí padělatelé nejvíce prodávají své zboží. Zákazníci nemají osobní přístup k produktům. Mají přístup jen pouze na základě obrázků, které jsou kolikrát upravené, a nemohou posoudit, zda zboží je opravdu originální. Důsledkem tohoto dojde k oklamání zákazníků, kteří si myslí, že výrobek je pravý.

Prostřednictvím SWOT analýzy společnosti Apple bylo zjištěno, že společnost má více silných stránek proti slabým. Toto můžeme odvodit od skutečnosti, že značku každý alespoň částečně pozná. Značka se na celosvětovém trhu nějaký rok nachází a také chce svým zákazníkům nabídnout, co možná nejlepší kvalitu. Ať už se jedná o kvalitu produktů, případně kvalitu jednání, také například roční záruka, kterou lze uplatnit po celém světě.

Aby značky, případně konkrétně analyzována značka Apple snížila poptávku po padělcích, měla by informovat širokou veřejnost o problému padělání. Problém padělání se netýká jen finančních ztrát pro firmu, ale tyto padělky jsou kolikrát i životu nebezpečné. Nesplňují kolikrát evropské, nebo světové certifikace.

Společnosti, organizace, případně i celní úřady by měly úzce spolupracovat proti padělání, bylo by dobré sdílení těchto informací v rámci celého světa. Také ve větším měřítku provádět kontroly, ať už přímo u obchodníků, nebo na internetu. Rovněž by spotřebitelé měli být co nejvíce obeznámeni o problematice padělání, o jejich dopadech na ekonomiku, případně i zdraví a bezpečnost. Pokud budou spotřebitelé napříč státy informováni o škodách způsobených tímto nelegálním odvětvím, je pravděpodobné, že odmítnou nakupovat padělané zboží. Tím dojde ke snížení poptávky po tomto lukrativním byznyse a padělatelé nebudou mít důvod vyrábět a dále prodávat nelegálně vyrobené výrobky. Pokud zákazníci ale i nadále budou nakupovat falzifikáty tak budou podporovat nelegální obchod a tyto černé trhy budou nadále růst.

ZÁVĚR

Jak bylo v úvodě vzpomenu, že člověk je zvědavý, inovující a rozumný, snaží se zkrátka vyniknout, tak „pirátstvím“ se tyto vlastnosti jen potvrzují. Přeci jen kdo měl třeba v devadesátí letech software ze zahraničí zkopírovaný na disketách tak musel být hvězdou. Nicméně toto vyniknutí platí i v dnešní době. Stačí, aby se někomu podařilo premiéru filmu nahrát třeba přímo v kině, poté umístit na zahraniční servery a sdílet u nás a hned má obdiv. Relativně nedávno by si lidé klepali na čelo, kdybychom jim řekli, že za pár let bude nějaký internet, programy, že se budou filmy na internetu sdílet. A stačilo založit ARPAnet a pomyslný vlak se dal do pohybu. Autorská práva a vše s nimi spjaté sice existovalo i dříve. Nicméně nikdo nevytvářel tyto podmínky i pro kyberprostor. A jak se technologie více a více posouvala, bylo potřebné zamezit neregulovatelnému, neomezenému šíření. Aby se tomu zamezilo, musí existovat podmínky, pravidla a právní ochrana toho, co definuje, co je naše, neboli v našem vlastnictví, protože mnoho informací může být autorskoprávně chráněné.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo analyzovat porušování autorského a průmyslového práva v praxi. K dosažení cíle byly informace čerpané z dostupných internetových stránek, článků, zákonů a vyhlášek.

Zjistilo se, že filmové „pirátství“ způsobuje obrovské ztráty filmařům i vlastníkům kin a zatím byla jen cvičně odzkoušena technologie, která by tomuto uměla zabránit. Navrhované zabezpečení spočívá hlavně v důsledné kontrole a informovanosti návštěvníků kinosálů. Technologický vývoj bohužel není možné zastavit, a zkrátka pracovníci kin musí být o krok napřed. Než se přijmu lepší technologická opatření, musí se ostražitost nechat na zaměstnancích.

Zjistilo se také, že obchod s padělaným zbožím je jeden z nejrychleji rostoucích ekonomických zločinů na celém světě. Pro obchodníky toto zboží představuje vyšší výnosy a menší riziko ve srovnání s ostatními ilegálními činnostmi, například obchodování se zbraněmi, drogami a jinými obchody. Nyní padělané zboží zahrnuje nejen luxusní a cenné zboží, jako je elektronika, značkové módní zboží, ale i celou řadu nelegálních výrobků, jako jsou cigarety, náhradní díly v dopravním průmyslu, ale i farmaceutické přípravky. Vzhledem k rychlému technologickému postupu, inovacím a snížení nákladů mohou padělatelé napodobit zboží téměř přesně. Padělání se stalo globálním problémem, proti kterému bojují majitelé ochranných známek, ale i mnoho institucí, které provádějí kontroly v kamenných

obchodech a monitorují i webové stránky. Rovněž celní úřady dělají kontroly při dovozu zboží, kde se zadrží nejvíce padělaného zboží.

Apple se jako jeden z největších technologických gigantů na světě stává nejvíce padělanou, nebo kopírovanou značkou. Nicméně tato společnost by se také měla více zaměřit na své zákazníky a na jejich osvětu, jménem nelegální obchod. Tento problém by mohly vyřešit tím, že by organizovali reklamní kampaně, díky kterým by vysvětlili dopady padělání a informovali své zákazníky na rozdíly mezi originálním zbožím a padělkou. Rovněž by firma mohla uzavřít dohody v boji proti padělání, například s internetovými společnostmi, díky čemuž by mohly společně alespoň částečně dosáhnout kontroly nad internetovým prodejem (např. Se společnostmi Allieexpress.com, Amazon.com, Alibaba.com). Nicméně tento problém se bohužel týká i sociálních sítí, jako například Facebook a jeho Market place a Instagramu. Tyto sociální sítě spadají do vlastnictví firma Facebook, tedy pod jméno Mark Zuckerberg. Je otázkou, jak moc by se tyto společnosti chtěly o nějaké kontrole internetu bavit. Nicméně společnosti by si měly uvědomit, že padělání je závažný problém, který nejen poškozuje dobré jméno všech značek, ale hlavně podporuje nelegální obchod, za kterým může stát například i dětská práce, praní špinavých peněz, nebo z prodeje padělků může být podporován a financován terorismus. Originální značky by měly neustále informovat své zákazníky o specifických znacích jejich výrobků, školit je, jak rozeznat originál od padělku. Hlavně by měly prezentovat falšování ne jako problém, kvůli kterému majitelé značek přicházejí o zisky a které porušuje práva duševního vlastnictví, ale jako globální problém, který má velké dopady na ekonomiku, ohrožuje veřejné zdraví a bezpečnost.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

APPLE. *Apple Inc.* [online]. 2021a [cit. 2021-05-09]. Dostupné z: https://apple.fandom.com/wiki/Apple_Inc.

APPLE. *Apple and Procurement* [online]. 2021b [cit. 2021-05-09]. Dostupné z: <https://www.apple.com/procurement/>

APPLE. *Copany History: 1976 – 1981* [online]. 2021c [cit. 2021-05-09]. Dostupné z: <https://apple-history.com/h1>

APPLE. *Identify counterfeit or uncertified Lightning connector accessories* [online]. 2021d [cit. 2021-05-09]. Dostupné z: <https://support.apple.com/en-us/HT204566>

AUTORSKÁ PRÁVA. *Jak na internet* [online]. 2014 [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.jaknainternet.cz/page/1191/autorska-prava/>

BENEŠ, Marek. *Autorské právo* [online]. 2020 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://patentnarozumeu/lekce/autorske-pravo>

BERAN, Vojtěch. *Význam právní ochrany nových odrůd rostlin a její jednotná úprava v Evropské unii* [online]. 2015 [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vyznam-pravni-ochrany-novych-odrud-rostlin-a-jeji-jednotna-uprava-v-evropske-unii-97701.html>

BUSINESSINFO. *Vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory a ochranné známky (práva duševního vlastnictví)* [online]. 2020 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www-businesinfo.cz/navody/vynalez-y-uzitne-vzory-prumyslove-vzory-a-ochrann-e-znamky-prava-dusevniho-vlastnictvi-ppbi/>

BRUCHANOV, Martina. *Stručná historie porušování autorských práv* [online]. 2008 [cit. 2020-11-08]. Dostupné z: https://bruxy.regnet.cz/other/historie/Strucna_historie.pdf

CHIP. *Co je ještě legální?* [online]. 2020 [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: https://www.chip.cz/casopis-chip/earchiv/vydani/r-2011/chip-07-11/co-je-legalni/?fbclid=IwAR0M98Fkjw2roCO6z7ahgox6yBcxYUKt_N8nck6CTlmzboPtuMKfJQ3RfAo

ČADA, Karel. *Autorské dílo* [online]. 2016 [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/dusevni-vlastnictvi/autorske-dilo>

ČOI. *V roce 2020 zajistila ČOI padělky za téměř 32,5 milionu korun* [online]. 2021 cit. 2021-05-09]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/v-roce-2020-zajistila-coi-padelky-za-temer-325-milionu-korun/>

ČPU, 2010a. *Kdo jsme a čím se zabýváme* [online]. 2010 [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: <https://www.cpufilm.cz/kdo-jsme.html>

ČPU b, *Filmové pirátství a autorské práva* In: *Česká protipirátská unie* [online]. [b.r.]. [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.filmynesouzadarmo.cz/userfiles/file/Brozura.pdf>

ČTK. *Pandemie s sebou přinesla nelegální stahování filmů, říká ředitelka Státního fondu kinematografie* [online]. 2020 [cit. 2021-05-14]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/pandemie-s-sebou-prinesla-nelegalni-stahovani-filmu-rika-reditelka-statniho-fondu-kinematografie.A200710_104743_In_kultura_jto

ECHIZEN, I, et. al. *Transactions on Data Hiding and Multimedia Security VII* [online]. 4rd ed. Springer, Berlin, Heidelberg [online]. 2012 [cit. 2020-12-09]. ISBN 978-3-642-28693-3. Dostupné z: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-642-28693-3_3

EU COMMISSION. *Report of the EU customs enforcement od intellectual property rights* [online]. 2019 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/ipr_report_2020.5464_en_04.pdf

GO – GULF. *Online Piracy in Numbers – Facts and Statistics* [online]. 2021 [cit. 2021-05-14]. Dostupné z: <https://www.go-gulf.com/online-piracy/>

GNU. *GNU General public license* [online]. 2007 [cit. 2020-10-10]. Dostupné z: <https://www.gnu.org/licences/gpl3.0.html>

IQBAL, Mansoor. *Netflix Revenue and Usage Statistics* [online]. 2021 [cit. 2021-05-14]. Dostupné z: <https://www.businessofapps.com/data/netflix-statistics/>

KAČÍREK, Michal. „Vynález“ versus „patent“ [online]. 2018 [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://vynalez-patent.cz/vynalez-versus-patent>

KOUKAL, Pavel. *Právní ochrana designu-průmyslové vzory, autorské díla*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-886-2.

KARÁSEK, Jakub. *Tržby Apple poprvé překročily 100 miliard USD. iPhony se prodávaly jako housky v krámě* [online]. 2021 [cit. 2021-05-07]. Dostupné z: <https://smartmania.cz/trzby-apple-poprve-prekrocily-100-miliard-usd-iphony-se-prodavaly-jako-housky-v-krame>

KNIRSHOVÁ, Eva, et.al. *Právní ochrana výrobků: design a průmyslový vzor* [online]. 2019 [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: <https://blog.shoptet.cz/pravni-ochrana-vyrobku-design-a-prumyslovy-vzor/>

KŘÍŽ, Jan, et. al. *Ochrana autorských práv v informační společnosti*. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-720-1190-1.

LAZÍKOVÁ, Jarmila. *Základy práva duševního vlastnictva*. Bratislava: Iura Edition, 2012. ISBN 978-80-8078-476-8.

LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Ochrana obchodní firmy* [online]. 2007 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <https://pravnicaradce.ihned.cz/c1-20997610-ochrana-obchodni-firmy>

MIKO, Jaromír. *Historie loga společnosti Apple* [online]. 2012 [cit. 2021-05-09]. Dostupné z: <https://www.letemsvetemapple.eu/2012/10/10/historia-loga-spolocnosti-apple/>

MUSO. *Piracy in 2020* [online]. 2020 [cit. 2021-05-09]. Dostupné z: <https://www.muso.com/magazine/piracy-in-2020-a-snapshot-view>

MPO. *Zeměpisná označení a jejich ochrana* [online]. 2011 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/45738/51600/587664/priloha001.pdf>

Vyhláška MZVČR č. 192/1964 Sb. o Mezinárodní úmluvě o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací In: *Poslanecká snemovna Parlamentu České republiky* [online]. 2020 [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=192&r=1964>

OECD. *Trade in fakes – The current picture*. [online]. 2021 [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://www.oecdilibrary.org/sites/36cfc50ben/index.html?itemId=/content/component/36cfc50b-en>

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Rozhodnutí Rady o schválení Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském a Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech jménem Evropského společenství* [online]. 2000 [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32000D0278>

RICHARDSON, Angelique. *Company History* [online]. 2008 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <https://www.loc.gov/rr/business/businesshistory/April/apple.html>

SMISITELOVÁ, Lucie. *Historie rozlehlých počítačových sítí* [online]. 1999 [cit. 2020-11-08]. Dostupné z: <https://www.fi.muni.cz/usr/jkucera/pv109/xsmysit.html>

SUCHÝ, Václav. *Co je to duševní a průmyslové vlastnictví?* [online]. 2020 [cit. 2020-11-09]. Dostupné z: <https://www.enterprise-europe-network.cz/dusevni-vlastnictvi/co-je-dusevni-a-prumyslove-vlastnictvi>

SUCHÝ, Václav, et. al. *Nehmotné statky a průmyslová práva: jejich ochrana, oceňování a komerční využití*. Praha: sociologické nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7419-037-7

TELEC, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-608-4.

TOMANOVÁ, Amaya. *Evoluce Apple loga aneb jak se vyvíjelo neslavnější jablko* [online]. 2018 [cit. 2021-05-10]. Dostupné z: <https://jablickar.cz/evoluce-apple-loga/>

ÚKZÚZ. *Ochrana práv k odrudám* [online]. 2021 [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://eagru.cz/public/web/ukzuz/portal/odrudy/ochrana-prav-k-odrudam/>

ÚPV. *Průmyslová práva* [online]. 2021a [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://upv.gov.cz/prumyslova-prava>

ÚPV. *Informace k národní přihlášce (Přihlašování v ČR)* [online]. 2021b [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://upv.gov.cz/prumyslova-prava/vynalezky-a-patenty/informace-k-narodni-prihlasce-prihlasovani-v-cr->

ÚPV. *Vynálezy a patenty* [online]. 2021c [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://upv.gov.cz/prumysloa-prava/vynalezky-a-patenty>

VAJDÁK, Jan. *Nejbizarnější spor Applu posledních let je u konce* [online]. 2021 [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.letemsvetemapple.eu/2021/02/11/nejbizarnejsi-spor-applu-poslednich-let-je-u-konce/>

VOJTĚŠEK, Jiří. *Internet a jeho služby*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky, 2012. ISBN 978-80-7454-217-6.

VYNÁLEZ. *Ochrana topografie polovodičových výrobků* [online]. 2018 [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: <https://vynalez.cz/ochrana-topografie-polovodicovych-vyrobku/>

Zákon č. 207/2000 Sb. o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990Sb, o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů. In: zakonyprolidi.cz [online]. 2017 [cit. 202-03-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/08/2000-207>

ZBIERKA SÚDNYCH ROZHODNUTÍ. *rozsudok súdneho dvora (veľká komora)* [online]. 2018 [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CJ0310&from=EN>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AVI	Audio Video Interleave
ČPU	Česká protipirátská unie
ČR	Česká republika
doc	Dokument
EU	Evropská unie
FLAC	Free Lossless Audio Codec
GIF	Graphics Interchange Formatt
GNU GPL	General Public License
JPEG	Joint Photographic Experts
Kč	Česká koruna
MP3	Moving Picture Experts Group
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
PDF	Potable Document Format
PNG	Portable Network Graphics
SWF	Shockwave Flash
TIF	Tagged Image File Format
txt	Text
USB	Universar Series Bus
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
WAV	Waveform Audio File Format
WCO	World Customs Organization
WMA	Windows Media Audio

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Původní logo Apple	31
Obrázek 2 Aktuální logo Apple (Tomanová, 2018).....	32
Obrázek 3 Původní logo firmy Prepear (Vajdák, 2021).....	37
Obrázek 4 Nové logo Prepear (Vajdák, 2021)	37
Obrázek 5 Označení MFi.....	38
Obrázek 6 Starší označení MFI (Apple, 2021d).....	38
Obrázek 7 Označení originálního kabelu (Apple, 2021d).....	39
Obrázek 8 Originální koncovka lightning (Apple, 2021d).....	39
Obrázek 9 Kopie koncovky lightning (Apple, 2021d)	40
Obrázek 10 Originální koncovka USB (Apple, 2021d)	40
Obrázek 11 Kopie koncovky USB (Apple, 2021d).....	40

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Patnáct sektorů průmyslů EU nejvíce zasažených dovozy padělku	28
Tabulka 2 Silné a slabé stránky společnosti Apple	34
Tabulka 3 Příležitosti a rizika společnosti Apple	34